

Het levensverhaal

Op het overlijdensbericht van Emiel Bussels, Belgisch bowlingbobo, staan achter de namen van zijn kinderen 3 kruisjes als mokerslagen. Achter zijn weduwe staat niets. Wellicht omdat er voor onwaarschijnlijke liefde geen adequaat symbool bestaat.

• BART BARTOLOMIVIS •

Emiel Bussels (83)

° 02/12/1931
† 05/05/2015

Van liefde op het eerste gezicht was 66 jaar geleden geen sprake, tussen de aspirant-kleermaker en de leuke naaistermeid. Daarvoor keken Tina's bazin én ouders er te nauw op toe dat er van de mannen, en dan zeker van Emiel, werd afgebleven. Maar tussen naald en draad was er dan toch een kuis kusje van gekomen. Meer niet, want met de schande van een dikke buik zouden ze het als kleine zelfstandigen wel kunnen schudden. Maar voordat ze in Opglabbeek aan hun grootse plannen begonnen, gingen ze eerst per Puch naar Nonceveux in de Ardennen op huwelijksreis. Hij met de neus in de wind vooraan en zij achteraan, tegen haar zin. Reizen sprak haar helemaal niet aan. Terwijl hij niets liever deed. «Die hebt ge niet in bed gemaakt», grapte Tina tegen haar schoonvader. Want ook voor de zaak was Miel nooit thuis. Met zijn grijze Ford Anglia reed hij voortdurend van hot naar her, om van Jan en alleman de maat te nemen. In de fifties bestond confectie nog niet, en werden kostuums nog door iedereen gedragen: van de dokter en de advocaat, tot de plechtige communicant en zelfs bedelaar. Vooral bij de Italiaanse gastarbeiders in de mijncities kwam 'Emilio il Sarto' graag. Geen wonder dat het soms wat langer duurde voor hij weer in Opglabbeek was. Waar Tina het welvarende atelier deed draaien. Met Caterina Valente en Perry Como op de achtergrond moesten de 13 personeelsleden meer dan alle zeilen bijzetten om aan de vraag te kunnen voldoen. Miel en Tina verdienden gouden bergen. Maar vaak gezellig samen in de zetel zaten ze niet, al waren er wel twee flinke kinderen van gekomen.

Witte zerk

Op een dag kon Tina aan de telefoon haar paniek nauwelijks verbergen: «Kom naar huis, Miel, onze Dany is niet goed!» Dat het veel erger was, durfde ze niet te zeggen. Een paar uur eerder was ze door de kleuterjuf in allerijl op school ontboden. Op de speelplaats lag hun 4-jarig zoontje

Bij de geboorte van hun derde kind had Tina het al gevoeld: 'Dat meisje krijgen we nooit ofte nimmer groot'

roerloos op de trappen. Met zijn achterhoofdje tegen het beton geslagen. «Och, 't is een engeltje in de hemel nu», probeerde de juffrouw nog, maar die pedante poëzie was ongepast. Want Dany, die was dood.

Op het oude kerkhof werd hij onder een witte zerk begraven. Waarna het leven ongenadig verder ging en Miel en Tina zich in het werk probeerden te verliezen. Over Dany werd er niet gesproken. Omdat Miel een binnenvetter was. En omdat Tina hem niet wilde lastigvallen, met zijn toch al zo zwakke hart. Bovendien was er nog dochter Ingrid om voor te zorgen. En nadien kwam ook Corny'ke daar nog bij. Maar er was iets met dat meisje. Wat precies, bleef vaag en duister, maar bij de geboorte had Tina het al gevoeld: «Dat kind krijgen we nooit ofte nimmer groot.» Daarom had ze de 11-jarige Ingrid op het hart gedrukt zich niet te veel aan haar kleine zus te hechten. Een half jaar daarna was Corny dood.

Verdronken

Op een bloedhete dag, negen maanden later, wilde Ingrid per se naar de Wouterbron. Fluks richtte ze zich op uit het water, alsof ze naar het midden wilde zwemmen. Een fractie later sloeg ze achterover, en ging met open ogen kopje onder. Niets was de omstaanders nog probeerden, mocht baten. Ingrid was op slag gestorven. Hoe vaak had Tina haar dochter niet laten onderzoeken. En nooit was er wat mis geweest. Maar op die treurig witte zerk werd haar naam nu wel boven haar broer en zusje bijgeschreven. Het was hartverscheurend om te zien hoe Miel en Tina zonder veel vertoon achter die kleine kist naar hun twee andere overleden kinderen sloften. Daarna trof men hen nooit nog samen op het kerkhof aan. En ook al wist het hele dorp van hun drama, nooit sprak iemand hen erover aan. En

Om hun zinnen wat te verzetten na de dood van hun drie kindjes, gingen Emiel en zijn vrouw Tina vaak bowlen. Ze richtten uiteindelijk zelfs hun eigen zaak op, de 'Bowling 300'. Foto's Kos

Drie kinderen verloren, maar nooit sprak hij daarover

ook zij lieten de buitenwereld weinig blijken. Lichte Tina's mond soms nog, terwijl haar ogen huilden, aan Miels façade viel helemaal niets te zien. Een enkeling raadde, goedbedoeld, de Bussels nog een kindje aan, maar voor hen was het al vreselijk genoeg om met hun eigen leven verder te moeten. Of zoals Tina zei: «Ge wordt niet gek, hé, en ge gaat ook niet dood, alleen omdat ge dat graag wilt.»

12 strikes

Enkel bowling bracht hen, zolang het duurde, een beetje afleiding en vergetelheid. In de vroege jaren 60 had Miel zijn vrouw en kindjes al voor die gekke balsport warm gemaakt. En Tina bleek, veel meer dan Miel, een natuurtalent. Ze reeg de Belgische titels aan elkaar. Maar toen Miel op nota bene de eerste Allerheiligen na Ingrid's dood, een '300' presteerde — 12 strikes op rij, het allerhoogste —, toen was Tina er niet bij. Gefrustreerd om zoveel wanbetalers en klanten op de poef, vrat zij haar kas op in de kleermakerij. Vandaar dat ze Miel op de man af durfde te vragen: «En als we nu eens in de plaats een bowling zetten?» Miels antwoord 'Als gij betaalt' leek wel retorisch, maar Tina zei: «Ik regel het wel.» 'Bowling 300' was een feit. Ze hadden toch niets meer te verliezen. Al was Miel wel nerveus geworden toen er de eerste weken geen kat kwam opdagen. Maar zoals zo vaak stelde Tina hem gerust: «Geen paniek, dat komt wel.» En inderdaad, van overal kwam het volk naar de Weg naar Zwartberg, waar onder die enorme hangar acht volautomatische banen van esdoornhout lagen

te blinken. En voor wie dat wou, kon Miel vingergaten in de ballen boren, al dan niet exact op maat. Tina zorgde voor de verse dagsoep, terwijl zij de hele bowlingboel bestierde. En de lastigste klanten op zich nam, want als Miel het op zijn heupen had, dan raakte hij geen kegel. Maar zo rond een uur of 11 's avonds, als Tina en Strikey, de aanhankelijke poedel, gingen slapen, dan kwam Miel pas goed en wel tot leven. En dan draaide de cafetaria op volle toeren.

Tina was 'opgelucht' dat zij alleen zou overblijven. Zonder haar zou Emiel het niet redden. Hij wist niet eens de koffiekoppen staan

«Gij moogt verder doen, maar ik wil leven», zei Tina toen ze 50 werden. En voor Miel was dat oké. Na negen vette jaren werd 'Bowling 300' van de hand gedaan, en een nieuw hoofdstuk aangesneden. In een nieuw huis, zonder geschiedenis, maar met dezelfde foto's en portretten aan de wand. Op de verjaardagen van de kinderen werd wel eens gepreveld hoe oud ze nu geworden zouden zijn, waarna de stilte ooverdovend werd, en er heel snel naar koetjes en naar kalfjes werd ge-

zocht. Meestal dacht zij bij zichzelf: «Ach, praat er maar niet over, want hij denkt er nu niet aan.» En hij dacht wellicht hetzelfde. Zij deed haar ding in de zetel, of in de tuin, met de kat en met de honden. En ook hij probeerde, met zijn geopereerde hart, te genieten van het leven. Met die onrust in zijn bloed. Elke dag moest hij weg. Al was het maar voor even, vlak na het middagmaal. Als hij niet in Brussel op de bowlingbond moest zijn, ging hij ergens op een parking wat zitten lezen in zijn krant. Of ging hij bij zijn Italiaanse klanten van weleer een koffie drinken en een kaartje leggen, in vloeiend Italiaans. En dan nam hij 's avonds pizza of spaghetti voor Tina mee naar huis. Daarna sloeg hij de atlas open, voor weer een of andere verre reis. Als voorzitter met de Belgische bowlingveteranen ging hij mee naar elk binnen- en buitenlands toernooi. Of het nu in Scandinavië, Sicilië of Zuid-Afrika was. Maar net zo goed moederziel alleen, met het vliegtuig, of de mobilhome.

Samen begraven

Tina, die bleef altijd thuis. Zij gunde Miel de hele wereld, zolang hij maar gelukkig was. Nog voor hij zijn wensen kenbaar kon maken, waren ze door Tina al met hart en ziel vervuld. Toen hij ziek werd vorig jaar, was ze ergens opgelucht, dat zij — en dus niet hij — alleen zou overblijven. Want zonder haar zou Miel het echt niet redden. Hij wist niet eens de koffiekoppen staan. Na één opname wilde hij nooit meer naar het ziekenhuis. En dus hield Tina Emiel thuis. Waar ze hem verzorgde tot hij helemaal was opgeleefd. Ook over de aanstaande dood repten de echtelieden met geen woord. Al had Emiel wel eens laten vallen dat hij de kinderen bij zich wou hebben. Maar daar kon de gemeente niet mee helpen. Want het oude kerkhof werd 40 jaar geleden al gesloten. En om de kinderen nu nog op te graven, daar voelde Tina maar bitter weinig voor. En dus komt er op de zerk van Miel weldra een steentje met hun namen en ook data op. En dan is het enkel nog op Tina wachten, tot ook haar tijd in dit tranendal zal verleden zijn. Alleen dan zullen de Bussels weer allemaal samen zijn. Wat — God weet waarom — nooit heeft mogen zijn.